

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอนและครูธุรการ เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนผู้ใหญ่วิทยาเขตเสรีจ ในกรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2529 ในด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุครุภัณฑ์ การบริหารงานกิจการนักศึกษา และการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน รวม 6 งาน โดยใช้แบบสอบถามแบบสำรวจรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งค่าคะแนนออกเป็น 4 ระดับ จากระดับการปฏิบัติมากที่สุดไปหาระดับที่มีการปฏิบัติน้อย กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นผู้บริหาร ผู้สอนและครูธุรการที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนผู้ใหญ่ สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 365 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การศึกษาค้นคว้าและผลงานการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 3 ฉบับ ได้แก่ ฉบับของผู้บริหาร ฉบับของผู้สอน และฉบับของครูธุรการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 รายละเอียดเกี่ยวกับแบบสอบถาม

ข้อความ	แบบสอบถามฉบับ			เฉลี่ย/ รวม
	ผู้บริหาร	ผู้สอน	ครูธุรการ	
1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	0.9756	0.9506	0.9593	0.9618
2. จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง	73	219	73	365
3. ได้รับแบบสอบถามคืนและเป็นฉบับสมบูรณ์	62	182	65	309
4. คิดเป็นร้อยละ	84.93	83.10	89.04	85.96

ข้อค้นพบ

1. ในด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุดสองเรื่องคือ การพิจารณาจัดบุคลากรในโรงเรียนผู้ใหญ่ให้ปฏิบัติงานตรงกับความรู้ ความถนัด และการสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนผู้ใหญ่นำเข้ารับการอบรมด้านการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ และเรื่องที่คุณสอนและครูธุรการมีความเห็นตรงกันว่า มีการปฏิบัติในระดับน้อยหนึ่งเรื่องคือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ในการปฏิบัติงานระหว่างบุคลากรในโรงเรียนผู้ใหญ่นอกนั้นทุกกลุ่มเห็นว่าเป็นเรื่องที่มีปฏิบัติในระดับมาก

2. ในด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหาร ผู้สอน และครูธุรการ มีความเห็นตรงกันว่ามีการปฏิบัติในระดับมากทุกเรื่อง

3. ในด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุดหนึ่งเรื่องคือ การจัดการบริการเรื่องไฟฟ้าให้แสงสว่างอย่างเพียงพอและทั่วถึง และเรื่องที่คุณบริหาร ผู้สอนและครูธุรการ มีความเห็นตรงกันว่ามีการปฏิบัติในระดับน้อยหนึ่งเรื่องคือ การจัดสถานที่พักผ่อน เล่นกีฬาและอุปกรณ์กีฬาแก่นักศึกษา นอกนั้นทุกกลุ่มเห็นว่าเป็นเรื่องที่มีการปฏิบัติในระดับมาก

4. ในด้านการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุครุภัณฑ์ พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุดสองเรื่องคือ การจัดทำบัญชีการเงินและงบประมาณในกิจการของโรงเรียนผู้ใหญ่และการจัดทำทะเบียนหลักฐานต่าง ๆ ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดเป็นปัจจุบัน ส่วนครูธุรการมีความเห็นว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุดหนึ่งเรื่องคือ การเบิกจ่ายเงินสวัสดิการต่าง ๆ สามารถทำได้สะดวกและรวดเร็ว นอกนั้นทุกกลุ่มเห็นว่าเป็นเรื่องที่มีการปฏิบัติในระดับมาก

5. ในด้านการบริหารงานกิจการนักศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุดหนึ่งเรื่อง คือ การจัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ ไว้เผยแพร่ในวันปฐมนิเทศนักศึกษา และเรื่องที่คุณบริหาร ผู้สอน และครูธุรการ มีความเห็นตรงกันว่า มีการปฏิบัติในระดับน้อยมีหนึ่งเรื่อง คือ การติดตามผลนักศึกษาที่จบจากโรงเรียนผู้ใหญ่ออกแล้ว นอกนั้นทุกกลุ่มเห็นว่าเป็นเรื่องที่มีการปฏิบัติในระดับมาก

6. ในด้านการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าการปฏิบัติในระดับมากที่สุดสองเรื่องคือ การจัดหาสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับชุมชน และเรื่องที่คุณบริหาร ผู้สอน และครูธุรการ มีความเห็นตรงกันว่า มีการปฏิบัติในระดับน้อยมีหนึ่งเรื่องคือ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับโรงเรียนผู้ใหญ่นอกนั้นทุกกลุ่มเห็นว่าเป็นเรื่องที่มีการปฏิบัติในระดับมาก

มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดหนึ่งเรื่อง คือ การประชาสัมพันธ์กิจการของโรงเรียนผู้ใหญ่นั้นไปอย่างแพร่หลาย นอกนั้นเป็นเรื่องที่มีการปฏิบัติในระดับมาก ส่วนผู้สอนและครูธุรการ มีความเห็นตรงกันว่ามีการปฏิบัติในระดับมากทุกเรื่อง

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอนและครูธุรการ เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ในกรุงเทพมหานครครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ตั้งอยู่ในเขตชุมชนหนาแน่น สภาพอาคารเรียนและห้องเรียนทุกโรงเรียนมีสภาพที่ดี มั่นคง แข็งแรง มีที่เรียนเพียงพอ เหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ เพราะเป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นในโรงเรียนภาคปกติ ในสังกัดของเทศบาลกรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษา ตามระเบียบกรมการศึกษาออกโรงเรียนว่าด้วยการดำเนินงานโรงเรียนผู้ใหญ่ พ.ศ.2524 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2525 (กรมการศึกษาออกโรงเรียน 2525) นอกจากนั้นสภาพโดยทั่วไปของบุคลากรในโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จทั้งที่เป็นผู้บริหาร ผู้สอนและครูธุรการ มีวุฒิอย่างต่ำปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการศึกษาผู้ใหญ่มาแล้วหลายปี

จากการที่ผู้วิจัยได้ออกเดินทางไปสังเกต สัมภาษณ์ และวิจัยข้อมูลจากแบบสอบถาม สามารถสรุปผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอนและครูธุรการ เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ในกรุงเทพมหานคร ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุครุภัณฑ์ การบริหารงานกิจการนักศึกษา การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งจะได้อภิปรายต่อไปนี้

1. การบริหารงานบุคคล ผู้บริหาร ผู้สอนและครูธุรการโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในกรุงเทพมหานคร มีความเห็นว่าเรื่องการบริหารงานบุคคลมีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายกลุ่มพบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่ามีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดสองเรื่อง คือ การพิจารณาจัดบุคลากรในโรงเรียนผู้ใหญ่ให้ปฏิบัติงานตรงกับความรู้ ความถนัด และการสนับสนุน

ให้นักลกรในโรงเรียนผู้ใหญ่เข้ารับการอบรมด้านการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ส่วนผู้สอนและครูธุรการมีความเห็นว่า มีการปฏิบัติในระดับน้อยหนึ่งเรื่อง คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ในการปฏิบัติงานระหว่างบุคลากรในโรงเรียนผู้ใหญ่ ทั้งนี้ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญในเรื่องการพิจารณาจัดบุคลากรให้ปฏิบัติงานตรงกับความรู้ ความถนัด เพราะถ้าโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จสามารถคัดเลือกบุคลากรที่ต้องการได้และจัดบุคลากรเหล่านั้นให้สอนหรือปฏิบัติงานที่ตรงกับความรู้ ความถนัดของเขา นอกจากจะเป็นการลดภาระของผู้บริหารที่ต้องคอยนิเทศงานแล้วยังเป็นผลให้งานมีคุณภาพอีกด้วย สำหรับการสนับสนุนให้นักลกรในโรงเรียนผู้ใหญ่เข้ารับการอบรมด้านการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เป็นสิ่งที่ถูกต้องที่ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ เพราะเป็นความรู้ในวิชาชีพที่ทุกคนต้องรู้และต้องนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะจิตวิทยาการเรียนการสอนผู้ใหญ่

ฉะนั้นจะเห็นว่า การพิจารณาจัดบุคลากรให้ปฏิบัติงานตรงกับความรู้ ความถนัด และการสนับสนุนให้นักลกรทุกคนได้ศึกษาหาความรู้เสมอ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้แตกต่างจากผลการวิจัยของ รัตนา พุ่มไพศาล และศิริชัย กาญจนวาสี (2524) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารโรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญที่พบว่าโรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญควรปรับปรุงคือ การพิจารณาบรรจุบุคลากรควรให้รัดกุมเที่ยงธรรม มีความสามารถตรงกับวิชาที่สอน การพัฒนาบุคลากรโดยการให้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการศึกษาผู้ใหญ่ ส่วนเรื่องการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้ในการปฏิบัติงานระหว่างบุคลากรในโรงเรียนผู้ใหญ่ที่ผู้สอนและครูธุรการมีความเห็นว่า มีการปฏิบัติในระดับน้อยนั้น อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดในเรื่องของเวลา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนภาคปกติมีมากขึ้น เนื่องจากการประกาศใช้หลักสูตรการประถมศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2520 ได้เพิ่มเวลาเรียนเนื้อหาในการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้ครูมีเวลาจำกัด และครูหรือผู้สอนเหล่านี้จะต้องเตรียมการสอนเพื่อสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ ในภาคค่ำอีกด้วย หรือในทางตรงกันข้าม อาจเป็นเพราะบุคลากรในโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการปฏิบัติงานในโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จเป็นอย่างดี เนื่องจากมีประสบการณ์ในการทำงานในด้านนี้มาหลายปี และหากมีปัญหากเกิดขึ้นก็อาจจะปรึกษาหารือกันเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย

2. การบริหารงานวิชาการ ผู้บริหาร ผู้สอนและครูธุรการโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

ในกรุงเทพมหานคร มีความเห็นว่า เรื่องการบริหารงานวิชาการมีการปฏิบัติในระดับมากทุกเรื่องคือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดท้าวสคูปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน การส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมของนักศึกษา การใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนร่วมกับโรงเรียนภาคปกติ ผู้สอนกับผู้เรียนร่วมกันวางแผนการเรียนการสอนเสมอ การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน การจัดบรรยากาศของห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน นักศึกษาให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรม การแนะนำให้ผู้สอนใช้เทคนิควิธีสอนจิตวิทยาการสอนผู้ใหญ่มามีใช้ในกระบวนการเรียนการสอน การวางแผนงานวิชาการของโรงเรียนผู้ใหญ่ การแนะนำให้ผู้สอนวัดผลการเรียนของนักศึกษาหลาย ๆ วิธี การแนะนำและสนับสนุนให้ผู้สอนใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการสอน การประชุมปรึกษาหารือเรื่องการใช้หลักสูตรแผนการสอน การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน การทำแผนปฏิบัติงานและปฏิทินปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนผู้ใหญ่ การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานและโครงการวิชาการต่าง ๆ ทั้งนี้พบว่า การบริหารโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในด้านการบริหารงานวิชาการ มีการปฏิบัติในระดับมากทุกเรื่องตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอนและครูธุรการ เป็นเพราะว่าโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จมีความพร้อมในด้านวิชาการมาก ประกอบกับทุกฝ่ายมีความเข้าใจในหลักการบริหารโรงเรียนที่ว่างงานวิชาการเป็นงานหลัก ซึ่ง ภิญญู สาทร (2516 : 252) กล่าวว่า "ความจริงผู้บริหารการศึกษาหรือครูใหญ่ทุกคน ควรจะรับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการ เพราะหน้าที่ของโรงเรียนคือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ"

3. การบริหารงานอาคารสถานที่ ผู้บริหาร ผู้สอนและครูธุรการโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในกรุงเทพมหานครมีความเห็นว่า เรื่องการบริหารงานอาคารสถานที่ที่มีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อได้วิเคราะห์การบริหารงานอาคารสถานที่เป็นรายกลุ่ม ปรากฏว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่ามี การปฏิบัติในระดับมากที่สุดหนึ่งเรื่อง คือ การจัดบริการเรื่องไฟฟ้าให้แสงสว่างอย่างเพียงพอและทั่วถึง ส่วนเรื่องที่ผู้บริหาร ผู้สอนและครูธุรการ มีความเห็นตรงกันว่ามี การปฏิบัติในระดับน้อยมีหนึ่งเรื่องคือ การจัดสถานที่พักผ่อน เล่นกีฬา และอุปกรณ์กีฬาแก่นักศึกษา เนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ต้องจัดในตอนเย็นและตอนค่ำ การจัดบริการไฟฟ้าให้แสงสว่างอย่างเพียงพอและทั่วถึงจึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นยิ่ง เพราะจะต้องคำนึงถึงระบบสายตาด้านการมองเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ สวัสดิภาพ ความปลอดภัยในทรัพย์สินและตัว

บุคคลทุกคน แต่เนื่องจากนักศึกษาผู้ใหญ่มีเวลาอยู่ในโรงเรียนผู้น้อยมาก เวลาที่มาถึงโรงเรียนคือเวลาเข้าเรียนพอดี ฉะนั้นการจัดสถานที่พักผ่อน เล่นกีฬาแก่นักศึกษาจึงไม่ค่อยจำเป็นเพราะสามารถใช้ร่วมกับของโรงเรียนภาคปกติได้ ส่วนอุปกรณ์กีฬาทางกรมการศึกษานอกโรงเรียนมิได้จัดสรรงบประมาณด้านนี้ให้ นอกจากนักศึกษาก็จะเป็นผู้จัดหาเองหรือขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียนที่จะดำเนินการในเรื่องนี้

4. การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุครุภัณฑ์ ผู้บริหาร ผู้สอนและครูธุรการโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ในกรุงเทพมหานคร มีความเห็นว่าเรื่องการบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุครุภัณฑ์ มีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายกลุ่มพบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่า มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดสองเรื่องคือ การจัดทำบัญชีการเงินและงบประมาณในกิจการของโรงเรียนผู้ใหญ่และการจัดทำทะเบียนหลักฐานต่าง ๆ ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดเป็นปัจจุบัน ส่วนครูธุรการมีความเห็นว่า มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดหนึ่งเรื่องคือ การเบิกจ่ายเงินสวัสดิการต่าง ๆ สามารถทำได้สะดวกและรวดเร็วทั้งนี้โรงเรียนผู้ใหญ่ที่ได้อนุญาตให้ดำเนินการได้ จะต้องจัดทำเอกสารต่าง ๆ คือ สมุดหมายเหตุรายวัน บัญชีลงเวลาปฏิบัติงานของบุคลากร ระเบียบนักศึกษา สมุดบันทึกเวลาเรียนและประเมินผลการเรียน บัญชีการเงิน บัญชีพัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์ แบบพิมพ์อื่น ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียนตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด และโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จสามารถคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณสมบัติที่ต้องการมาปฏิบัติด้านธุรการ การเงิน และพัสดุครุภัณฑ์ ทำให้งานเหล่านี้ อยู่ในสภาพเป็นปัจจุบันเสมอ การเบิกจ่ายเงินสวัสดิการต่าง ๆ จึงสามารถทำได้สะดวกและรวดเร็ว ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้แตกต่างจากผลการวิจัยของ ณรงค์ศักดิ์ กุลจินต์ (2525) ได้ศึกษางานบริหารการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด พบว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมีบุคลากรด้านเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความชำนาญในงานธุรการน้อย จึงทำให้การเบิกจ่ายเงินล่าช้า สุรพันธ์ ยนต์ทอง (2526 : 165) ได้กล่าวว่า "การเงินเป็นเรื่องสำคัญมาก การมอบหมายงานการเงินให้เจ้าหน้าที่คนใดรับผิดชอบ ต้องคำนึงถึงว่าบุคคลคนนั้นจะต้องมีความรู้ในระเบียบปฏิบัติเป็นอย่างดี มีความเหมาะสมกับงาน มีความประพฤติดี ประวัตีส่วนตัวดี และที่สำคัญคือผู้บริหารจะต้องมีวิธีการควบคุม"

5. การบริหารกิจการนักศึกษา ผู้บริหาร ผู้สอนและครูธุรการโรงเรียนผู้ใหญ่แบบ

เบ็คเสร์จ ในกรุงเทพมหานคร มีความเห็นว่า เรื่องการบริหารกิจการศึกษามีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายกลุ่มพบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่า มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดหนึ่งเรื่องคือ การจัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ ไว้เผยแพร่ในวันประชุมนิเทศนักศึกษา และเรื่องที่ผู้บริหาร ผู้สอนและครูธุรการมีความเห็นตรงกันว่าการปฏิบัติในระดับน้อยมีหนึ่งเรื่องคือ การติดตามผลนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนจบจากโรงเรียนผู้ใหญ่แล้ว จะเห็นว่าการประชุมนิเทศนักศึกษาเข้าใหม่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนตัวเอง เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ได้ดี ซึ่งแชฟเฟอร์ (Shaffer 1970 : 7-126-128) ได้สรุปว่า การประชุมนิเทศควรกล่าวถึงเรื่องต่อไปนี้เป็นคือ กระบวนการทางวิชาการ กระบวนการลงทะเบียน การแนะนำเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ กิจกรรมทางสังคม การแนะนำเกี่ยวกับสถานที่ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และเรื่องอื่น ๆ จึงจำเป็นต้องมีเอกสารประกอบการประชุมนิเทศ เพื่อช่วยให้ผู้เข้ารับการประชุมนิเทศมีความเข้าใจที่รวดเร็วขึ้น และเนื่องจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนมิได้กำหนดไว้เป็นนโยบายหรือระเบียบให้โรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จยึดถือปฏิบัติในเรื่องการติดตามผลนักศึกษาที่เรียนจบจากโรงเรียนผู้ใหญ่แล้ว จึงขึ้นอยู่กับโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จแต่ละโรงเรียนจะให้ความสำคัญในเรื่องนี้เพียงใด

6. การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้บริหาร ผู้สอนและครูธุรการโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จ ในกรุงเทพมหานคร มีความเห็นว่าเรื่อง การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชนมีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายกลุ่มพบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่ามีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดหนึ่งเรื่องคือ การประชาสัมพันธ์กิจการของโรงเรียนผู้ใหญ่เป็นไปอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารและบุคลากรทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความพร้อมที่จะประชาสัมพันธ์เป็นอย่างดี หรืออาจเป็นเพราะชุมชนให้ความสนใจในกิจการของโรงเรียนมากก็เป็นได้

ข้อเสนอแนะ

สำหรับกรมการศึกษานอกโรงเรียนและโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จ

1. จากข้อค้นพบข้อ 1 การบริหารงานบุคคลที่ว่า การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ในการปฏิบัติงานระหว่างบุคลากรในโรงเรียนผู้ใหญ่ตามความคิดเห็นของผู้สอนและครูธุรการ มีการปฏิบัติในระดับน้อย ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้ผู้บริหารโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จพิจารณาจัด

ให้มีการประชุมปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ในการปฏิบัติงานระหว่างบุคลากร ให้บ่อยครั้งขึ้น อาจเป็นเดือนละครั้งหรือตามที่เห็นสมควรโดยจัดเป็นแบบไม่เป็นทางการ และ ช่วงสั้น ๆ เพื่อให้ทุกคนทุกฝ่ายได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์กัน ซึ่งจะก่อให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่ดี มีการให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2. จากข้อค้นพบข้อ 3 การบริหารอาคารสถานที่ที่ว่าการจัดสถานที่พักผ่อน เล่นกีฬา และอุปกรณ์กีฬาแก่นักศึกษามีน้อยโดยเฉพาะ เรื่องอุปกรณ์กีฬา ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้โรงเรียน ผู้ใหญ่แบบ เบ็คเสร์จ อาจดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ใช้เงินบำรุงการศึกษาที่มีอยู่จัดซื้อจัดหาโดยทำเรื่องขออนุมัติกรมการศึกษา นอกโรงเรียน

2.2 เก็บเงินหรือรับบริจาคจากผู้ที่มีศรัทธาเพื่อการนี้โดยเฉพาะ

2.3 ขออนุญาตใช้ร่วมกับของโรงเรียนภาคปกติและในกรณีที่เกิดความเสียหาย แก่อุปกรณ์เหล่านั้นให้ผู้รับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้น

3. ข้อค้นพบข้อ 5 การบริหารกิจการนักศึกษาที่ว่า การติดตามผลนักศึกษาที่เรียนจบ จากโรงเรียนผู้ใหญ่แล้วมีน้อย ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

3.1 ให้กรมการศึกษานอกโรงเรียน กำหนดเป็นนโยบายให้โรงเรียนผู้ใหญ่แบบ เบ็คเสร์จ ยึดถือปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ รัตนา พุ่มไพศาล และ ศิริชัย กาญจนวาสี (2524) ที่ว่า ผู้เกี่ยวข้องในระดับสูงควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการติดตามผลนักศึกษาผู้ใหญ่ ที่จบไปแล้ว

3.2 โรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จดำเนินการเรื่องนี้อย่างไม่ต้องรอคำสั่ง หรือนโยบายจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงการจัดโปรแกรม การเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จอีกวิธีหนึ่ง ถ้าหากนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนจบไปแล้วมีชีวิตความเป็น อยู่ที่ดีขึ้นมีงานทำ เพิ่มรายได้จากเดิม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จนี้ เป็นการศึกษาวิจัยใน

กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีลักษณะความแตกต่างจากที่อื่น และเพื่อให้มีการบริหารโรงเรียนผู้ใหญ่วัย
แบบเบ็ดเสร็จเป็นไปอย่างกว้างขวาง จึงน่าจะมีการวิจัยตนเองเดียวกันกับที่อื่น และเนื่อง
จากการวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกระบวนการทำงานในโรงเรียนผู้ใหญ่วัยแบบเบ็ดเสร็จ
เท่านั้นจึงน่าจะมีการศึกษาในบางเรื่องให้ลึกลงไป เช่น ในด้านการบริหารงานวิชาการ โดย
เฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องผลของหลักสูตรที่ประกาศใช้ในปัจจุบันว่าสามารถสร้างคุณภาพของนักศึกษา
ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานหรืองานประจำเพียงใด